

Datum 2022-03-31

1 (11)

Regionfullmäktige i Region Skåne

Revisionsberättelse för år 2021

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder och genom utsedda revisorer respektive lekmannarevisorer i den verksamhet som bedrivits i regionens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Vi ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper, att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och revisionens reglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Granskningen har bestått av dels grundläggande granskning av samtliga nämnder och styrelser och dels ett antal fördjupningsgranskningar.

Grunderna för att rikta anmärkning och eller avstyrka ansvarsfrihet är enligt god revisionsred i kommunal verksamhet:

- Bristande måluppfyllelse – verksamhet
- Bristande måluppfyllelse – ekonomi
- Ohörsamhet/obstruktion
- Icke lagenlig verksamhet, brottslig gärning
- Brister i styrning och intern kontroll av verksamhet
- Brister i styrning och intern kontroll av ekonomi
- Otillräcklig beredning av ärenden
- Obehörigt beslutsfattande
- Ej rättvisande redovisning

Postadress: Revisionskontoret, Region Skåne, 291 89 Kristianstad

Besöksadress: Rådhus Skåne, V. Storgatan 12, Kristianstad | Regionhuset, Dockplatsen 26, Malmö

Telefon (växel): 044-309 30 00

Organisationsnummer: 23 21 00-0255 **Internet:** www.skane.se/revisonen

Inledning

Det gångna året, liksom året innan, har varit extraordinärt. Den pågående pandemin har även under 2021 påverkat Region Skånes verksamheter i stor utsträckning. Konsekvenserna för verksamheterna har varit kännbara. Hälso- och sjukvården har på olika sätt ställt om för att möta kraven, vilket har haft inverkan på inte minst tillgängligheten med uppskjuten vård som följd. Inom kollektivtrafiken har restriktionerna medfört fortsatt stor inverkan på resandet och fokus har varit på åtgärder kopplat till trygga och flexibla resor. Region Skånes ekonomi har under året blivit kraftigt påverkad av pandemin. Samtidigt har staten tillskjutit tillfälliga statsbidrag. Pandemins inverkan på Region Skåne har beaktats i revisionsarbetet även under 2021.

Regionstyrelsen

Årsredovisning

Årsredovisningen innehåller två separata resultat- och balansräkningar. En av dessa, benämnd blandmodellen, följer svensk lagstiftning medan den andra, som benämns fullfonderingsmodellen, följer internationellt vedertagen redovisningspraxis. Skillnaden i belopp mellan modellerna är väsentlig där blandmodellen visar ett lägre resultat med 182 miljoner kronor för räkenskapsåret samt 15 845 miljoner kronor högre eget kapital.

Vi är av uppfattningen att fullfonderingsmodellen ger en mer rättvisande bild av resultat och ställning och har därför sedan tidigare år accepterat en sådan redovisning så länge även en redovisning enligt blandmodellen görs parallellt. Blandmodellen är fortsatt den som enligt lag är tillämplig när det gäller att beräkna balanskravsresultatet.

Ekonomisk styrning, finansiella mål

Resultatmål: *Region Skånes resultat ska över en rullande femårsperiod, uppgå till minst två procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunal-ekonomisk utjämning och generella statliga bidrag.*

Resultatet ska också årligen uppfylla det lagstadgade balanskravet.

Region Skånes resultat 2021 uppgick till -764 miljoner kronor, vilket motsvarar -1,6 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunal-ekonomisk utjämning och generella statliga bidrag. Budgeterat resultat uppgick till 912 miljoner kronor, vilket ger ett budgetunderskott på 1 676 miljoner kronor. Resultatmålet på kort sikt uppnåddes inte och inte heller det lagstadgade balanskravet.

Under den senaste femårsperioden 2017 - 2021 har resultatet uppgått till 1 398 miljoner kronor vilket motsvarar 0,7 procent av de samlade intäkterna. Därmed uppnåddes inte heller det långsiktiga resultatmålet.

Det ingående återställningskravet 2021 uppgick till 282 miljoner kronor.

Då detta belopp är ett kvarvarande återställningskrav från 2018 måste detta enligt lag återställas i 2021 års bokslut. Då årets balanskravsresultat är negativt konstaterar vi att balanskravsresultatet från 2018 inte har återställts.

Med 2021 års balanskravsresultat på -950 miljoner kronor, uppgår Region Skånes sammanlagda återställningskrav till 1 232 miljoner kronor för perioden 2022 - 2024. Återställningskravet hanteras inom budgeterat resultat i den av fullmäktige beslutade "Verksamhetsplan och budget 2022 samt tilläggsbudget 2022, med plan 2023 - 2024".

Resultatet 2021 innehåller två större negativa poster av engångskaraktär som är jämförelsestörande och som tillsammans uppgår till 2 995 miljoner kronor. Nedskrivning för förgävesinvestering i fastighet har gjorts på motsvarande 1 189 miljoner kronor och värdesäkring av ökad pensionsskuld till följd av förändrat livslängdsantagande belastar resultatet med 1 806 miljoner kronor. Utan dessa båda poster hade både det kortsiktiga och långsiktiga resultatmålet uppnåtts.

Finansieringsmål: *Investeringar ska så långt möjligt finansieras med egna medel. Upplåning kan användas för att delfinansiera större investeringsprojekt. Under 2021 bör självfinansieringsgraden (årets resultat och avskrivningar i förhållande till investeringsbelopp) uppgå till minst 38,5 procent för att inte äventyra skuldsättningsmålet.*

Resultatet och avskrivningarna bidrog 2021 med 2 024 miljoner kronor till finansieringen av investeringarna. Investeringarna uppgick till 4 579 miljoner kronor och den totala självfinansieringsgraden uppgick till 44,2 procent. Därmed uppnåddes finansieringsmålet.

Skuldsättningsmål: *Region Skånes externa räntebärande nettolåneskuld får högst uppgå till 25 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunal-ekonomisk utjämning och generella statliga bidrag.*

Region Skånes externa nettolåneskuld, exklusive pensionsskuld, uppgick till 6 513 miljoner kronor vid årsskiftet, vilket motsvarar 13,9 procent av de samlade intäkterna. Därmed uppnåddes skuldsättningsmålet.

Verksamhetsstyrning, verksamhetsmål

Region Skåne har för 2021 beslutat om fem övergripande mål, som ska leda till god ekonomisk hushållning. Styrelsen har ett ansvar för att regionen uppfyller kommunallagens krav på en god ekonomisk hushållning.

I årsredovisningen framkommer följande:

Mål	Måluppfyllelse
Bättre liv och hälsa för fler	delvis uppfyllt
Tillgänglighet och kvalitet	delvis uppfyllt
Hållbar utveckling i hela Skåne	delvis uppfyllt
Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet	delvis uppfyllt
Långsiktigt stark ekonomi	ej uppfyllt
<i>Samlad bedömning</i>	<i>delvis uppfyllt</i>

I årsredovisningen framkommer vidare att det behövs fortsatt vidareutveckling och förbättring för att Region Skåne ska anses ha en god ekonomisk hushållning. Revisorerna delar denna bedömning.

Revisorerna har under året genomfört ett antal fördjupningsgranskningar, inom regionstyrelsens ansvarsområde, bland annat inom **kris- och katastrofberedskap**. Utifrån granskningen görs bedömningen att Region Skånes arbete inom detta område har skett i enlighet med gällande lagstiftning och myndigheters riktlinjer. Däremot har regionstyrelsen delvis åsidosatt kommunallagens bestämmelser genom att viktiga beslut har fattats av tjänstemän utan delegation. Vidare görs bedömningen att regionen uppvisat stor förmåga till anpassning och genomförande av nödvändiga åtgärder med anledning av pandemin. Samtidigt bedöms att regionens beredskap har vissa strukturella svagheter, för vilka regionstyrelsen är ansvarigt politiskt organ, vilka gör sig särskilt gällande vid en händelse av den omfattning som pandemin har haft. Planer och rutiner för samverkan över förvaltnings- och verksamhetsgränser fanns i stora delar inte på plats vid pandemins utbrott. Inte heller fanns en tydlig och samövad struktur för samverkan mellan Region Skåne och länets kommuner.

Under 2021 har arbetet med projektet **Skånes digitala vårdssystem (SDV)** fortsatt. Total budget för SDV uppgår till 1,7 miljarder kronor. Juridiska risker avseende patientdata finns fortfarande. Revisorerna kommer fortsatt att följa SDV avseende både implementering och patientsäkerhet under 2022 och framåt.

Intern kontroll

Vi har granskat den interna kontrollen inom regionstyrelsen och bedömer den sammantaget som inte helt tillräcklig. Vi har även granskat samtliga nämnders åiterrapportering av det interna kontrollarbetet till styrelsen. Genomförd fördjupad granskning visar på behov att tydliggöra och förenkla hur det interna kontrollarbetet ska bedrivas och följas upp.

Uppföljningen av nämndernas interna kontrollarbete, som faller under regionstyrelsens ansvar, presenteras i årsredovisningen liksom tidigare år, på en aggregerad nivå vilket minskar tydligheten.

Uppsiktsplikt

Uppsikten över nämnder och styrelser bedöms ha varit tillräcklig. Regionstyrelsen har ett ansvar för att Region Skånes olika verksamheter

bedrivs effektivt och efter fastställda mål. Budgetunderskotten inom hälso- och sjukvården visar att vidtagna åtgärder för att förbättra ekonomin inte har varit tillräckliga. Vi noterar också att flera av de verksamhetsmässiga målen, bland annat avseende tillgängligheten till hälso- och sjukvård, inte uppnås.

Samlad bedömning

Vår bedömning är att Region Skånes resultatutveckling för 2021, förutom resultatmålet, är förenlig med de av fullmäktige beslutade finansiella målen. Vi bedömer att Region Skånes ekonomiska situation sammantaget inte är förenlig med den långsiktigt starka ekonomi som fullmäktige har beslutat om. Regionen har i år, liksom tidigare år, redovisat resultat som inte uppfyller målet med god ekonomisk hushållning, vilket vi framfört upprepad kritik mot.

Resultatet för den samlade hälso- och sjukvården är samma som föregående år, -293 miljoner kronor. Vår bedömning är att den för hälso- och sjukvården upprättade budgeten för 2021, liksom tidigare år, inte var realistisk och därmed inte tillräckligt beredd.

Vi ser fortsatt allvarligt på Region Skånes ekonomiska situation. Flera av revisionens genomförda granskningar visar även på förbättringsområden inom verksamhetsstyrningen. Mot bakgrund av detta riktar vi även i år kritik mot regionstyrelsen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker, trots kritik, att regionstyrelsen samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Hälso- och sjukvården

Under året har fördjupningsgranskningar genomförts inom området, bland annat:

- Vård som skjutits upp med anledning av pandemin
- Vårdersättningar inom hälso- och vårdval i Region Skåne

Utifrån granskningen av **Vård som skjutits upp med anledning av pandemin** görs bedömningen att den rådande styrningen av tillgänglighet inom hälso- och sjukvården inte är ändamålsenlig och effektiv för att tillgodose befolkningens behov. Utöver de kända köerna finns sannolikt omfattande dolda vårdbehov, som kommer att synliggöras under det närmaste året.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Verksamhet

Resultatet av nämndens uppdrag kopplat till den samlade hälso- och sjukvården i Region Skåne, har inte medfört att målen uppnås eller att måluppfyllelsen förbättrats, till exempel vad avser tillgängligheten. Av den övergripande uppföljningen framgår att resultatet för den samlade målbilden för kvalitet har försämrats något jämfört med 2020 och är långt ifrån målsättning. Det saknas vidare en tydlig styrning och uppföljning utifrån de uppgifter och ansvarsområden som nämnden har tilldelats.

Ekonomi

Hälso- och sjukvårdsnämnden har redovisat ett överskott om 317 miljoner kronor.

Intern kontroll

Nämndens interna kontroll bedöms sammanfattningsvis som inte tillräcklig. Bedömningen grundar sig bland annat på att nämndens struktur för intern kontrollplan är övergripande och medför att kontroll av specifika risker utifrån tilldelade ansvarsområden delvis saknas. Därmed saknas en tydlig struktur för att säkerställa efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer och eliminering/upptäckt av allvarliga fel. Utifrån granskningen avseende **Vårdersättningar inom hälso- och vårdval i Region Skåne** är bedömningen att nämnden inte har säkerställt följsamhet till gällande avtal för hälso- och vårdval i Region Skåne och att nämnden inte har en tillräcklig kontroll som säkerställer att felaktiga ersättningar inte utgår.

Samlad bedömning

Vår bedömning av hälso- och sjukvårdsnämnden är att den interna kontrollen inte varit tillräcklig. Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett inte helt ändamålsenligt sätt då resultatet av nämndens uppdrag kopplat till den samlade hälso- och sjukvården i Region Skåne, inte har medfört att målen uppnås eller att måluppfyllelsen förbättrats, till exempel vad avser tillgängligheten. Det saknas vidare en tydlig styrning och uppföljning utifrån de uppgifter och ansvarsområden som nämnden har tilldelats. Mot bakgrund av detta, riktar vi även i år kritik mot hälso- och sjukvårdsnämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker, trots kritik, att hälso- och sjukvårdsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Sjukhusstyrelserna Sus, Trelleborg, Ystad, Landskrona, Helsingborg, Ängelholm, Kristianstad och Hässleholm

Verksamhet

Sjukhusstyrelsernas uppföljningar visar på en fortsatt svag måluppfyllelse där huvuddelen av målen inte har uppnåtts eller bara uppnåtts delvis.

Ekonomi

Sjukhusstyrelserna Sus, Ystad, Landskrona, Helsingborg, Ängelholm och Kristianstad redovisar resultat som avviker negativt mot budget, sammantaget -902 miljoner kronor.

Vi konstaterar att de av sjukhusstyrelserna, förutom för sjukhusstyrelse Trelleborg och Hässleholm, vidtagna åtgärder för att nå en budget i balans har varit otillräckliga.

Intern kontroll

Sammanfattningsvis bedöms sjukhusstyrelserna Sus, Trelleborg, Ängelholm Ystad, Kristianstad, Hässleholm och Landskronas interna kontroll som tillräcklig. Sjukhusstyrelsen Helsingborgs interna kontroll bedöms som inte helt tillräcklig.

Samlad bedömning

Vår bedömning av sjukhusstyrelserna är att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom sjukhusstyrelserna Sus, Trelleborg, Ängelholm Ystad, Kristianstad, Hässleholm och Landskrona. Måluppfyllelsen inom samtliga sjukhusstyrelser har varit fortsatt svag där huvuddelen av målen inte har uppnåtts eller bara uppnåtts delvis. Vidare har sjukhusstyrelserna under året bedrivit verksamheterna på ett från ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt, undantaget sjukhusstyrelserna Trelleborg och Hässleholm.

Vi bedömer att de ekonomiska underskotten, undantaget sjukhusstyrelserna Trelleborg och Hässleholm, och bristerna i den verksamhetsmässiga styrningen är betydande samt att den interna kontrollen inom sjukhusstyrelse Helsingborg inte är helt tillräcklig. Mot bakgrund av detta riktar vi även i år kritik mot sjukhusstyrelserna Sus, Trelleborg, Ystad, Landskrona, Helsingborg, Ängelholm, Kristianstad och Hässleholm.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker, trots kritik, att sjukhusstyrelserna Sus, Trelleborg, Ystad, Landskrona, Helsingborg, Ängelholm, Kristianstad och Hässleholm samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden

Vår granskning av psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden visar att uppdrag och verksamhet inte har bedrivits på ett helt ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen är tillräcklig. Mot bakgrund av att vissa av målen inte uppnås, till exempel förstärkt vårdgaranti i primärvården och tillgänglighet BUP - genomförda förstabetesök inom 30 dagar, riktar vi även i år kritik mot psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker, trots kritik, att psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Primärvårdsnämnden

Vår granskning av primärvårdsnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att primärvårdsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Regional utveckling, kollektivtrafik och kultur**Regionala utvecklingsnämnden**

Vår granskning av regionala utvecklingsnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att regionala utvecklingsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Kollektivtrafiknämnden

Vår granskning av kollektivtrafiknämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att kollektivtrafiknämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Kulturnämnden

Vår granskning av kulturnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Vidare har nämnden under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att kulturnämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Övriga nämnder

Servicekommittén

Vår granskning av servicekommittén visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. Vår bedömning är att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Vidare har kommittén under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. De båda förvaltningarna tillsammans ger kommittén ett totalt resultat på 57 miljoner kronor vilket avviker med 11 miljoner kronor mot kommitténs budgeterade avkastningskrav på 46 miljoner kronor.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att servicekommittén samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Personalkommittén

Vår granskning av personalkommittén visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Vidare har kommittén under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Kommitténs interna kontroll bedöms som tillräcklig.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att personalkommittén samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Patientkommittén

Vår granskning av patientkommittén visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Vidare har kommittén under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Kommitténs interna kontroll är tillräcklig.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att patientkommittén samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Godkännande av årsredovisning

På vårt uppdrag har KPMG AB granskat 2021 års redovisning och gör följande bedömning.

Grundat på vår granskning har det framkommit omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen inte fullt ut är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed. Detta beror på den noterade avvikelserna beträffande pensionsredovisningen. Utöver denna avvikelse har det, med reservation för eventuella effekter av att granskningen inte utförts enligt internationella standarder för revision, inte framkommit omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen innehåller några väsentliga felaktigheter.

Vi har sedan några år accepterat redovisning enligt fullfonderingsmodellen förutsatt att även blandmodellen redovisas då fullfonderingsmodellen enligt internationellt erkänd god redovisningssed ger en mer rättvisande bild av resultat och ställning.

Vi tillstyrker att regionfullmäktige godkänner årsredovisningen.

Kristianstad den 31 mars 2022

Region Skånes revisorer

Louise Rehn Winsborg Lars-Erik Lövdén Eskil Engström

Gustavo Garcia André af Geijerstam** Conny Johansson

Ingrid Karlsson Kerstin Lingebrant Vinka Marie Nielsén*

Paula Nilsson Mats Svanberg Göran Wagermark

Inger Åbonde**

* Marie Nielsén är jävig beträffande kollektivtrafiknämnden och har inte deltagit i revisionen av denna nämnd.
** Underskrift av revisionsberättelsen har skett genom bekräftelse via mail 2022-03-31